

DEBRECZEN

POLITIKAI NAPILAP.

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Félévre 6 K. Negyedévre 3—K.
Vidéken: " 9 " " 4.50 "

Főszerkesztő:

Dr. Varga Lajos.

Felelős szerkesztő:

Békásy Jenő.

Egyes szám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Debrecen, Piac-utca 9. Telefon 412

Barázdák.

Nincs a földön az a nemzet, mely úgy ápolná szívében a kegyelet és a könyörületet, mint a magyar. Csak egy szikra kell, mely meggyújtja a lángot és képes messze, idegen világrészbe is elzarándokolni, hogy leboruljon a hősök sírjára.

Ezt a hatalmas és ragyogó érzést im most az eléggott szabadsághősök iránt kell föllobbantani a nemzet lelkében.

Föl kell gyujtani, hogy azok a nap nap után fogyó vitéz harcosai a magyar alkotmánynak, ne járjanak ajtóról ajtóra koldus módjára az alamizsnáért.

Mert így járnak!

Egyréze koldul: öreg rongyaira könyveket hullajt és néma szenvedéssel gondol a mai korra, mely türi, hogy a hazáért megvívott kard után a koldusbotot szorongassa reszkető kezében.

A szegénypirnak kell, hogy az ember arcára szökjön, amidőn a hónapok első napján megjelen fakó, de a dicsőségtől még ma is ragyogó atillában a nagy idők bátor katonája és fölveszi a tiz koronát, mely a megelégre kevés, az éhenhalásra sok.

Ez a napi tizenhat krajcár arra sem elég, hogy megfolytassa belőle a barna atillát, amelyben olykor odaállítjuk őket az ünnepek élére, hogy büszkékedjünk velük.

Most tárgyalja Szeged városa a költészetét. Dobbanjon meg most az igazi hazafiak szíve és gondoljon a sír szélén botorkáló közhonvédek sorsára. Nemesebb kegyeletesebb dolgot úgy sem mivelhetnének velük, mintha most részükre is beillesztenének valamelyes összegű tételt, mely ha egyebet nem — száraz kenyeret biztosítana fonnyadt ajkuknak.

A szobor, melyet az utolsó szabadságharcos elhullása után állítani fog majdan a kegyelet, nem lesz oly fényes és oly magasztos, ha körülengi az a súlyos vád, hogy körülök egy is éhen pusztult el.

Gyujtsuk meg tehát a lángot a szívünkben és fogjuk meg petyhüdt karjainkat az öreg katonáknak. Ez a láng beragyogja e város polgárságának hagyományos hon-szeretétét.

Két hét múlva két hadihajó érkezik New-Yorkba. Az egyiknek Szigetvár a neve. A két hajó ugyanis az osztrák hajórajból való, amely tulajdonképen magyar is. De az osztrák hagyomány csak türi a magyar jellegot, hogy elfogadja a rengeteg magyar pénzt a hadihajókra s az osztrák tenger-

szet egy-egy ilyen drága cseccs-becséjét kegyesen magyar névre kereszteli.

Tehát a Szigetvár, egy másik hadihajóval, New-Yorkba érkezik és New-Yorkban már bizottság is alakult, mely ünnepléni készül a kék zaubbonyos matrózokat.

Az ünneplők is, az ünnepelelők is szemenszedett osztrákok: a magyar olyan ritka köztük, mint a fehér holló! Ha csak nem vesszük magyar számta Hegelmüller Tóbiást az osztrák-magyar főkonzult.

A szocialista szervezetek az egész világon nemzeti alapon állanak. A nemzetiség csak annyit jelent, hogy a munkáskérdéseket, a népjólétet általános, egyetemes emberi alapon támogatják. Egyedül Magyarországon viselkednek a nemzetközi szocialisták úgy, mint a nemzet ellenségei. Valósággal gyűlölik a nemzetet és valamint a bika a vörös posztótul, úgy megvadulnak ők mindentől, ami magyar nemzeti.

Legujabban Rákóczi ellen intéztek vad kirohanásokat a magyarországi szocialisták. Ugy irtak Rákócziról lapocskáikban, mint a — kutyapecéerről. Hát nem érdemelnek meg ezek a bestiák, hogy szíjat hasítsanak a hátukból?

A klevelandi magyarok lapja írja: Mulatságnak az sem utolsó, hogy Magyarországon még mindig van egy-két olyan szemérmetlen elvetemült újság, amely örült rikácsolással, a fajtalanúságig durva hangon azt kiabálja, hogy Fejérváry, Tisza, Kristóffy, Lányi, Rudnay nagy hazafiak, dicső hőmentők, magasztos nemzeti hősök, ellenben Apponyi, Kossuth, Andrássy, Bánffy, Wekerle, Polónyi és a többi fekete ruhás gazember eladta a hazát.

És ezt nem április 1 én vagy farsang utolján hirdetik, hanem hétköznapokon, amidőn más ember józan és munkálkodó. Igazán azt kell hinnünk, hogy magyarországon az örültek házában nincs üres hely és az összes kényszerzubbonyok elfogytak, hogy azok a pállott száju darabont-firkászok még mindig szabadon csaholhatnak!

Az általános választói jog.

Abból az alkalomból, hogy Ausztriában megvalósult az általános választói jog eszméje, több oldalról vesszük

észre azt a nem egészen tiszta forrásból eredő sürgetést: mi lesz az általános választói joggal Magyarországon? Hogyan van az, hogy erről itt már senki sem beszél?

Kénytelenek vagyunk, a mint mondtuk, ezt a kérdést nem egészen tiszta forrásból eredőnek nyilvánítani, mert hiszen köztudomású az, hogy nálunk kormány és törvényhozás el van határozva arra, hogy az általános választói jogot még a jelen országgyűlés tartama alatt okvetlenül és becsületesen megvalósítja, úgy, hogy a legközelebbi országgyűlés már föltétlenül az általános választói jog alapján alakul meg. A sürgetés tehát legalább is fölösleges, hacsak valami rejtett célja nincs. Annak pedig, hogy nálunk most senki sem beszél az általános választói jogról, egyszerű oka az, hogy az általános választói jognak nálunk számbavehető oppozíciója nincs. Hogy ez a nagy reform mégis időt vesz igénybe, több időt, mint odaát Ausztriában, az onnan van, mert nálunk e kérdés nem merül ki a választói jog terjedelmének kérdésében, hanem kiterjed az alkotmány egész épületére.

Ha alkotmányunknak egyéb gyöngye pontjai nem volnának, mint a választói jog szük volta, magunk is azt mondanók: tegyük félre mindent és fektessük azonnal a választói jogot a legszélesebb alapra. Csak hogy a mikor alkotmányunkat rekonstruáljuk, nem hagyhatjuk figyelmen kívül annak egyetlenegy korhadt részét sem, mert a célnak megfelelő munkák csak akkor végzünk, ha a rekonstrukció munkáját az egész épületre, annak minden részére kiterjesztjük. Nem mulasztathatjuk ezt különösen akkor, a mikor a rekonstruált alkotmány erejétől várjuk nagy nemzeti céljaink teljesülését, vagyis a mikor tudjuk, hogy az a vár, a melyet építünk, javítunk és erősítünk — nyomban a mi munkák befejezése után a legnagyobb valószínűség szerint heves ostromnak leszen kitéve.

Ilyen körülmények között félünkát végezni, megerősíteni alkotmányunkat az egyik ponton, de fedetlenül és védtelenül hagyni azt számtalan más pontokon: vétkes mulasztás, büns könnyelműség volna melyet az utánunk következők teljes joggal hányhatnánk szemünkre.

Vajjon azok a türelmetlenkedők nem éppen ezt akarják-e? Jogunk van

legszebben tiszta

Frabéczi Antal
2
gőzerőre berendezett
ruhafestő és tisztító intézete
Debrecen, Széchenyi-u. 42.

Csipke függönyöket

ahhoz, hogy ezt a kérdést fölvevessük, mert látnuk, hogy azok, a kik most túlrelmetlenkednek, készek lettek volna az általános választói jogot a hatalom kezéből törvénytelen ajándék gyanánt, tehát az alkotmány teljes lerombolásával is elfogadni. Ezzel elárulták, hogy igazi célok nem az alkotmány épsége és ereje és nem az általános választói jog, mert hiszen az általános választói jog maga a puszta szavazat, ha nincs ép és erős alkotmány, ha az nem jelent egyúttal betolyást a törvényhozásra és kormányzatra, olyan értéktelen valami, a mi után nem érdemes törekedni.

Teljesen jogosult tere nyílik tehát annak a föltevésnek, hogy az igazi cél sem akkor, a mikor az általános választói jogot erőszak útján akarták megnyerni, sem most, a mikor azt az alkotmányrekonstrukció abahagyása árán köveleik, nem volt más, mint alkotmányunk erejének és ellenállási képességének megrontása.

Ilyen intenciók által a magyar törvényhozás nem engedheti magát megzavartatni nehéz, felelőségteljes munkájában.

Tudjuk azt, hogy a munka nem szünetel, szakadatlanul folyik; tudjuk, hogy már ebben a hónapban együtt lesz és a belügyminiszternek rendelkezésére fog állni az a statisztikai anyag, a melynek alapján a javaslatot előlépítheti, de tudjuk legfőképp azt, hogy sem a kormány, sem a törvényhozás egy pillanatra meg nem ingott abbéli elhatározásában, hogy az általános választói jogot ebben az országgyűlési ciklusban megvalósítja. Ilyen körülmények között kárba vész minden fölösleges, gyanús és zavart okozni akaró sürgetés és gyanúsítás. A reform meglesz és éreztetni fogja a maga jótékony hatását ennek az országnak

fejlődésére, habár leglámásabb, de nem legőszintébb szóvivői kártékony és romboló irányban szeretnék is azt felhasználni.

Iparfejlesztés.

A kormány bevallott célja az, hogy a magyar ipart 1917 ig nagykorúsítsa. Vagyis, hogy hazánkat iparilag oly helyzetbe hozza, hogy a jelzett határidő bekövetkeztével gazdaságilag saját emberségéből önállóan és függetlenül megtudjon élni. Ne szoruljon másra, ne különösen az osztrákra, melylyel 1917 en túl annál jobban rendezhetjük gazdasági viszonyainkat, mentül kevésbé leszünk rászorulva.

Ez a nagy cél azonban egyoldalú kormányintézkedésekkel nem lesz elérhető. Ipartörvényekkel, állami intézkedésekkel, hatalmi szóval teremteni nem lehet. Hasztalan ígátjuk a törvénytárba, hogy „legyen ipar!” Ebben sohase lesz oly teremtő erő, mint abban volt, hogy: „legyen világosság!” A kormány legfőlebb utakat egyengethet ott, ahol arra szükség van, de ez utakon nekünk, mindnyájunknak kell megindulnunk, ha a kitűzött célt el akarjuk érni. „Mindnyájunknak el kell menni!” Ez volt a jelszó, mikor a honmentésről volt napiranden. Dehát vajjon most nem ugyanerről van szó? Vajjon nem a gazdasági jóllét és függetlenség-e az alapja mindennek, még a politikai függetlenségnek is? Mit ér a törvényekben biztosított titulus a függetlenségre, ha nincs meg a kellő vitulus annak gyakorlati érvényesítéséhez? Ki ne tudná a nem is oly régi osztrák programot, mely szerint Magyarországot előbb szegénynyé kell tenni, hogy azután osztrákká tehessék? Akik ebben utaztak, azok jól tudták, hogy egy nemzetet úgy lehet legbiztosabban levenni a lábáról, ha kihúzzák alóla a megélhetés talaját. És ha jól megfigyeljük a dolgokat, könnyen beláthatjuk, hogy többé-kevésbé burkoltan, de annál következetesebben ma is e program alapján dolgoznak oda át és mi szépen segítünk nekik abban, hogy saját magunk alatt fűrészeljük a fát, mert évről-évre több pénzt dobunk a Lajtán át s ezzel anyagi viszonyainkat évről-évre nehezebbé tesz-

szük, amit a folyton emelkedő kivándorlás is bizonyít.

Tehát ma is a honmentésről van szó s ma is minden jó hazafira néve az a napi parancs, hogy „mindnyájunknak el kell menni!” Csak hogy nem a harmezőre, hanem a hazai ipar mezejére. És nem is véráldozattal, hanem csak egy kis anyagi áldozattal. Mert a hazai ipar fejlesztése korántsem oly komplikált kérdés, minőnek sokan tartják abból a temérdek szóból, irásból és előkészületből, amik e kérdést évek óta körül veszik. Egyszerű Kolumbustojása az egész s az eredmény azon fordul meg, hogy mentül kevesebbet beszéljünk róla, de annál többet tegyünk érte.

Az iparfejlesztés — iparpártolás. Ha a társadalomban van elég hazafiság, öntudat, áldozatkészség és komoly akarat, akkor iparunk megizmosodik és virul. Ha ezek hiányoznak, minden kormányfőrekvés hiába való s ahelyett, hogy a hazafias cél felé közelednénk, igenis közeledünk a Kolonias célja felé: lassanként végkép leszegényedünk s mint rothadt gyümölcs lehullunk azon karok közé, melyek évszázadok óta mind jobban körül fonnak és agyon szorítanak.

Szükségesnek tartjuk ezek ismétlését ép most azért, mert a karácsonyi ünnepek rendkívüli bevásárlásokkal járnak s ha a hazafias tekintetek nem bírják áttörni közönyünk burkait, a Megváltó születési ünnepe csak siettetni iparunk hálálát, mert az idegen ipar révén kivándorló minden fillérünk gazdasági életünk egy egy véreseppje s egy-egy kivándorló vérünk előhírnöke.

Igaz, hogy iparunkban nincs elég fizetési szellem, mozgékonyosság és életrevalóság az érvényesülésre. Míg az idegen ipar csillog, villog, sippal, dobbal reklámoz, elkápráztat és csaknem utunkat állja; — addig a hazai eikk bizonyos szürkeségbe burkolózik s megvárja, hogy keressük és fölfedező utakat tegyünk utána. Nem számol eléggé a közönséggel, mely rendszeren ahhoz nyúl, ami utjába akad, vagy még inkább utjába tolatodik. Nem tudunk hódítani s ez majdnem akkora bajunk, mint a közönyünk. Iparosaink nem tudnak a modern viszonyok közé illeszkedni. Nem akarják észrevenni, hogy nem úgy van most, mint volt régen, mikor a közlekedési viszonyok is, de meg a kereskedelmi viszo-

Tragédia.

Liselottenak hívták az árvát. Ott lakott három öreg nénikéjénél. Ifju volt, csinos, nagyon csinos s pajkos is még hozsá. Három tulajdonság, mi a férfiak szívét s a vén nének nyelvét hevíti.

Az urak azt állították, hogy enniyaló a kicsike, a nénikék csak kacérnak ismerték. Mentül több ifju szív hódolt meg előtte, annál jobban peregetek az öreg nyelvek.

De Liselotte nem törődött velük. Egyszer csak mosolygott. A fiatal emberek szemébe nevetett s ugyanezt tette nénikéivel is. Ha ezek társaságot kaptak s kávé mellett szapulták a világot, Liselotteot sem hagyták ki programukból. S egyik tulajdonságát a másikat.

„Mindenkivel egyformán kedves. S vidám örökké. Ha esik, avagy ha süt a nap, csakis mosolygós arccal látni.”

A multkoriban a jó öreg Rieke néniával találkozott az utcán, locsogós időben. S bizony, egyenesen nevető görcsöt kapott, mivel néne szoknyáját a kellelénél egy kissé magasabbra emelte.

„Hogy mi is volt azon nevetni való! Mily könnyen esik meg az ilyesmi!”

Néhány nappal ezelőtt, meg nagy nevetve jött heza. Egy ur cammogott három órára keresztül a városban utána, hű kutyusként.

Es másnap reggel egy nagy bokrétát hoztak, arany szegélyes kártyával, e három azó kisrétébe: a gyönyörűsége virágcsalnak.

Nagyot nevetett, s azóta, ha jó kedvében volt, csakis „gyönyörűsége virágcsalnak” szólítgatá önmagát.

Soha ilyet. Nem történt még meg egy nénival sem.

Rieke és Zsófi néni már fogadni is akartak, hogy éjjel mennek végig az utcán, s megmutatják bizony, hogy ilyesmi nem történhetik velük.

„S ebben igazuk is lehet a jó nénikéknek. Hiszen attól függ minden, hogyan viselkednek, jegyzék meg ok...”

Es talán mégis igaza volt annak a három öregecske nénikék. A „gyönyörűsége virágcsal” kacér volt bizony. Mindenkire kedvesen mosolygott. Ha szerelemről beszéltek, sóhajtott egy hosszút, cserégtelt s aztán, egy ugrással, otthagya udvarlóját.

Vasárnap délután vendégség volt nálunk rendszeren. Es Liselotte énekelt ilyenkor. Kedvelt nótáját danolta sokszor, azt a régi népdalt.

„Volt egyszer egy lány, ki csak egyet szeretett...”

Bansóséggel, hatással énekle ezt. Mintha megváltoznék ilyenkor egészen. Vajjon Liselotte az, igazán, ki így csiosereg?

Tisztelít érdemes volt megfigyelni, ezalatt az egyik köhécselt, a másik bajuszát pödörte kinosan, amáz mosolygott együgyűn, mindenkin meglátszott, hogy arra gondolt csak én vagyok az az: egy!

Liselotte mosolygva szemlélte hallgatóit az ének után. Es e mosoly nem fakadt bizony szívből. Gunyt lévelt mindenfelé.

De a nénikék nem hagyták abba a szapulást. A leány kacérságáról mindennap elmélkedtek. S a nagymosást így fejezték be rendszeren.

„Borzasztó, ez a cynikus teremtés még tönkretesz bennünket s önmagát is. Nem lesz jó vége mindennek...”

— Igazatok van, óh öreg nénikék.

Estende a leány béna barátinjét szokta meglátogatni. Ha visszatért, szobájába ment, nem is mutatkozott többé. Csak dudolgatott még egy keveset, lefekvés előtt.

Pontban tíz óraker azonban esőnd uralkodott a házban. Ilyenkor hajtották fejüket álmora a nénikék.

Egy éjjel azonban, zörejt hallott a szomszéd szobából Zsófi néni s mivel ugy sem aludt nyugodtan, (az az átkozott, nedves, hideg tavaszi lég), felkelt s bekucskált. Liselotte szobájába.

A leány pongyolában ült nyitott ablaka előtt s a holdba bámult.

Másnap reggel persze, tagadott mindent. Még soh sem aludt oly pompásan...

A következő éjjel Rieke néni hallott valami elfojtott zokogást a szomszéd szobából. Meg is kérdezte többször: „Liselotte, — sírsz tán?”

De hiába, a válasz elmaradt. A sírás is elnémult. Tán tévedett csak mégis...

A leány másnap reggel szokatlanul korán kelt fel. Magára ölté ruháját aztán a nénikék ajtaján kopogva, bekialtott.

— Ne haragudjatok, Fridához kell mennem, beteg volt tegnap, — Isten veletek!

S el is szaladt már.

Először reggeliztek a nénik Liselotte nélkül. Beszéltek róla azonban eleget.

Délre járt már az idő. Még mindig nem érkezett haza.

Nyugtalanokdtak a nénikék. Tán itthon is van már, s csak jöttét nem hallották?

Es benyitottak az árva szobájába.

Tárva nyitva az ablak. A bucsuzó nap vörös sugarait borítá a szobára. Egészen el-

nyok is csecsemő korukat élték a fogyasztó majdnem kényszerítve volt arra, hogy otthon és hazából szerezze be szükségleteit. A mai változott viszonyok között azonban az iparos életvalóságára és kereskedőink hazafiaságára hárul a felelősség, hogy fogyasztó megfogására irányuló leleményességükkel ellensúlyozzák az idegen versenyt. Mert a legtöbbször nem a fogyasztóban, nem társadalmunk luxus hajszolásában, s idegent majmoló szenvedélyében, hanem a forgalombahozatal hiányosságaiában van a hiba és a baj. Ma már a forgalombahozatal is magában véve egy külön mesterség, mondhatnók: művészet, mit iparosainknak föltétlenül meg kell tanulniok, kereskedőinknek pedig az eddigénél fokozottabb mértékben kell elősegíteniök.

Örömmel látjuk, hogy mindkét tényező már tenni kezd az irányban az első lépéseket. Budapesten és más gőcpontokon áruházakat rendeznek be kizárólag hazai cikkekkel. Kezdetnek ez is valami, de nem elég. És különösen sajnáljuk, hogy a sorozatban nem fordul elő Debrecen, melyről a hajdusági részek joggal járják a tekintetben is a kezdeményezést. Itt sok az iparos is, a kereskedő is s mindkét osztály érdekképviselete is meglehetősen kifejtett. Mégis, még annyit se tettek meg, hogy legalább egy alkalmi karácsonyi bazárt rendeztek, vagy a tekintetben az árvaház bazárjához csatlakoztak volna. Ime, egy közvetlen előttünk álló példa a forgalombahozatal körül elkövetett mulasztásra nézve, melynek gyakori ismétlődése mellett hiába hibáztatunk aztán másokat!

Hanem azért a közönségnek most, a 12-ik órában is kérjük és figyelmeztetjük, hogy a karácsonyfáknál ne feledkezék meg a hazai és a helybeli iparról, mert mentől több hazai karácsonyfánk lesz, annál biztosabban kivirágzik a magyar ipar fája!

SZÍNHÁZ.

Műsor.

Hétfő december 10-én Csöppség daljáték.

Kedd december 11-én Szép Ilonka daljáték.

vakitotta a belépőket. De azért kivették, hogy senki sincsen a szobában.

Tisztára volt takarítva minden.

Az asztalon, néhány szép száll rózsza mellett kis levél feküdt feltűnően.

Zsófi néne, kíváncsian pislantott belé. S csodálkozva is kiáltott fel: „Liselotta ir nekünk, — halljátok csak!”

És olvassa.

„Jó öreg nénikéim!

Olvassátok csak bátran e sorokat, — hiszen Liselotte nincs már többé. Liselotte, ki ott lakott abban a keskeny szobácskában, aki végig olvasta az élet minden baját, — öröme!

Egy év óta nem voltam már Fridánál estende. Hanem Nála, — kit szívem egész melegével szerettem. Nevét soha sem fogjátok megtudni. Csak azt árulom el, hogy a nagyok egyike, s ismeri kedveli őt mindenki, széles e világon! Hogyan ismerkedtem meg vele! Midőn boldogságáról ábrándoztam egy szép tavaszi estén, — csak elébe kerültem egyszerre.

De hát elég is erről. Nem értitek ti azt így sem.

Egymás szemébe néztünk s ki neveltük az egész világot! A kacér Liselotte! Igen, mosolyogtam mindenkire, mert szívvel kinevettem valamennyiöket s mert csak úgy leplezhettem az igazságot.

Mert szerelmemről a föld minden künseért nem beszéltem volna. Nyelvünk szégyény is ahhoz.

Nos, vége im, mindennek.

E szerelmemnek végzödni kellett, mi ként Ő mondá nekem. Pedig ez volt az

szerda december 12-én Cserelányok operette.

Csütörtök december 13-án Bob herceg operette.

Péntek december 14-én Csiky Gergely születésének évfordulója alkalmából a Vasember dráma.

Szombat 15-én A vig özvegy operette újdonság.

Helytelen szereposztás. Napok óta reklamirozza a színházi iroda Lehár Ferenc nagysikerű daljátékát, a „Vig özvegy”-et. Kecsegteti a színházi közönséget a kettős szereposztással Zilahy igazgató, ami ellen már most tiltakozunk. Tisztelet, becület ugy Fóthy Fridának, mint Lónyai Piroskának. Szeretjük és megbecsüljük őket — szerepkörükben. De bátorkodunk megjegyezni, hogy a Vig özvegy főszerepe sem Lónyai Piroskának, sem pedig Fóthy Fridának nem vág a szerepkörébe. Hlavary asszony nem szubrett, hanem magas koloratur énekes szerep. Ha a budapesti Magyar-színház szubrettra bízta ezt a szerepet, ez nem jelenti azt, hogy a vidéknek majmolni kell a fővárost, hanem ez azért történt, mert a Magyar-színháznak nincs koloratur énekesnője. A szerepben levő csodaszép és nehéz énekszámokat nem lehet „eltáncolni”, hanem azt meg kell énekelni. Egyáltalán nem értjük Zilahyt, hogy ez esetben mért mellőzi a feleségét, akinek ez a szerep belevág a szerepkörébe. A darab sikere érdekében ezt már előre el kellett mondanunk.

Legközelebb színre kerül Csiky Gergely születésének évfordulója alkalmából A „Vasember” dráma Csiky örökbecsű műve. A főszerepben Szakács, Ternyei, Deesy, Bérczi, Hahnel A. Szabó Irma, Arday Ida stb. stb.

Színházi hírek. Holnap, hétfőn kerül színre Szávai Gyula nagy sikert aratott drámai daljátéka a „Szép Ilonka”, melyben az összes szereplők a régiéik maradnak. Zilahyné, Fóthy Frida, Polgár, Arkosy, Békés, Sarkadi, Szakácsné stb.

életem. Elmult, — hát nekem sincsen keresni valóm e földön. A háza előtti tó nem hiába fog ma csábitgatni engem.

A nálatok való börtöni életet úgy sem tudnám elviselni anélkül, hogy őt ne lássam mindennap.

Keserűség és megbánás nélkül megyek a halálba. Hiszen eleget éltem. S aztán, inkább egy tartalmas rövid életet, — mint egy sivár, üres, hosszú itéletet.

Jóságokat köszönöm. Tudom, szeretek, ahogy ti, öregek csak szeretni tudtok.

Hanem a másokkal való együttélés igen nehéz. Azt hiszem, nagyon kevesen ismerik egymást igazában. És öreg, meg ifju, — nem fér össze bizony sehogyssem.

Bocsássatok meg, s ne haragudjatok rám

Szeretettel

Liselotte.

A bucsuzó nap teleszórta a szobát vörös sugaraival. Így ültek az asztalnál a szomorú nénikék. Szemük a levélre szegződött mely ott hevert a néhány szép száll rózsza mellett.

Oh Liselotte, Liselotte.

A nyitott ablakon át becsapott a tavaszi szellő.

Ismerős melódiát hozott be magával. Mintha távolról hangzanék.

— Volt egyszer egy leány, ki csak egyet szeretett.

Perend A.

Bob herceg. Huszka Martos kedves operettje kerül legközelebb színre. A címszerepben Lónyai Piroskával, részt vesznek még az előadásban Vida Ilona, Lukács Juliska, Radó Anna, Polgár Sarkadi, Arkosy, Vadász stb.

Színházi lapok című újság három napon át Vidor számot ad ki, melynek jóvédelme a tragikus véget ért Vidor Pál színházgató emlék alapját fogja bővíteni. E kegyeletes cél előmozdítására felhívjuk olvasóink figyelmét is.

A „Vigözvegy”. Lehár legszebb zenéjű operet éjével foglalkozik állandóan a személyzet. Az újdonság melynek legközelebb lesz a bemutatója nálunk is helyesen elsőrendű szereposztásban kerül színre, a főszereplők mint már előbb is jeleztük Fóthy és Lónyai, Ternyei és Arkosy felváltva fognak játszani, a többi szereplők maradnak változatlanul. Vida Ilona, Polgár, Sarkadi, Deesy, Bérczi, Szalai stb.

HIREK.

Séta Kenézy tanár klinikáján.

Aki még nem látta: elképzelni sem tudja, hogy egykori Péterfia utcai bábaképezde minő hatalmas tudományos intézménnyé fejlődött Kenézy tanár vezetése mellett alig néhány év alatt. A régi sertés-vásártér pusztahelyén, a néhai Bárány csapatvidékén egy nagy jelentőségű kulturális intézmény keletkezett, s jegyezzük fel, hogy első sorban Debrecen város áldozatkészségéből! Ott díszleg több pavillonban elhelyezve a nőgyógyászati klinika, mely tökéletesen a kor színvonalán álló orvos tudományi és műszaki berendezésével egy kész egyetemi fakultás, megfelelő számú tanterv nélkül. Az ilyesmihez nem szokott szem, a nem szakember nem tudja, hogy mit is kellene inkább meglátnia, és mi az, ami a publikum előtt népszerűvé tehetné e közérdeklő intézményt. Rendes, tisztaságot látunk másutt is, mert hiszen művelt embert a rend és tisztaság szeretet nélkül képzelni sem lehet. Csak hogy míg a rend és tisztaság majdnem mindenütt a háziasszonyok gondja, addig Kenézy tanár klinikáján ezek valóságos intézmények. Már maga az építkezés úgy tervezetett, hogy a rend és tisztaság ne csak mint egy-egy szükséges jó megvalósítható legyen, hanem ezeknek az eszméknek megvalósítása egygyé olvadt a klinika eszméjének megvalósításával. Mindig száraz és mindig világos szobák, folyosók, mellékhelyiségek, egyszóval célszerű tervezéssel felhasználása mind annak, a mit a Gondviselés mint egy-egy legfőbb jót ingyen adott, és a mit a debreceni lakásokban drága pénzért sem lehet megszerezni: a levegőnek és a világosságnak. A ragályt terjesztő bacillus ott terem a hol élünk, ahol a nap 24 órájának több mint felét leéljük: a drága lakbérrel megfizetett levegő nélküli sötét és nedves lakásokban.

És hogy még inkább előterjesszük a bacillus termelést: a külföldben is sötét szobákat kifestetjük kékre, zöldre, sötét vörösre, csak éppen fehér, vagy legalább világos színre nem, a mi építéssel előidézett homályt mérsékelné. Kenézy tanár klinikájának építési tervezésén bizony megtanulhatnánk a debreceni építésszek azt, hogy miként kell a levegő és világosságnak a két ingyen jótéteménynek megnyitni az útját a lakásokba.

Az épületek szakszerű berendezése lett nem szakember nem mondhat véle nényt, de a nem szakember örömmel látja azt,

hogyan a legnagyobb puritán egyszerűséggel is hogy meglehetősen teremtani a szükséges kényelmet. Az egész telepen tehát semmi felesleges, ellenkezőleg mindennek meg van nemcsak a maga helye, hanem a legközvetlenebb célja is.

Egy séta a bábaképzési növendékeknek sonterrain lakóhelyén, — a házi terhesek szobáiban, a helyből és vidékről nagyszámmal jelentkező betegszobákban minderről elsőtekintetre meggyőző. A műtő szobák elhelyezése és általában az épületnek a különböző célokra való beosztása a legkiválóbb gyakorlati érzékről tesz bizonyosságot. A konyha és mosóház helyiségek annyi olyan újdonszerűséget mutatnak, hogy az valóban meglepő, 100 liter űrtartalmu főzőüstök a konyhában, melyeknek 100 liternyi tartalmu vize 5 perc alatt felforralja a gőz, a mosóházban önműködő gépbereendezés a mosásra, szárításra, vasalásra s el sem hinnenk, hogy naponta pl. a reggel még szennyes 600 lepedő estére, hófehér tisztára mosva, vasalva, mangorolva, összehajtogatva a szekrényekben elrakható.

A gyógykezelésnél a kés és a villany az a két eszköz, melyek egyrészt egy egy méríford jelzők az orvosi tudományban, másrészt Kenézy tanár klinikáján átvették az uralmat. A mi kóros anyagot, szervezeti elváltozást a villanyos Röntgen sugár szemmel láthatólag megvilágít, azt a villany tüze kiégeti, vagy a műtő kés irgalmatlanul kimezsi. De gondoskodva van arról is, hogy a paciens mit se tudjon arról, hogy őt égetik, metélik és varják, merőben újrendszerű altató gép segítségével az orvos rendelkezik a beteg öntudatával, — az örökre elalvás veszélye nélkül, — mert hogy egyebet ne említsünk: ezen új altató gépek használatát által az eddigi módszerhez képest, alig ötsszázad résznyi mérég jut az emberi szervezetbe. A bábaképző tanfolyam tanterme mint egy nevezetesség külön említésre méltó célszerű berendezése miatt. A növendékeknek nem kapkodó, nem stilizáló, hanem szabatos és bátor, minden lámpaláz nélküli értelmes felelete az előadó tanároknak kiváló suggestív képességét dicséri. Valóban megható, hogy a Nyitrából, Trencsénből idejött tót asszonyok minő igyekezettel tanulják tantárgyukat és a magyar nyelvet!

A szenvedő női nem számára épült ez a hatalmas intézmény, a tudomány és emberszeretnek e barátságos otthona. Debrecen város büszke lehet erre az alkotásra és valahányszor az egyetem ügye szóba kerül, bátran és joggal követelheti a maga részére a harmadik egyetemet hivatkozva Kenézy tanár klinikájára, mint az egyetem keretében épen csak beillesztésre váró intézményre.

És hogy magáról az intézet vezetőjéről is megemlékezzünk: kalapot emelhetünk Kenézy tanár előtt nem fáradozásai eredményének láttára! Imhol az ember, a társadalom javának egy fáradságtalan munkása, akinek adatott megérnie a dicsőséget, hogy szeme előtt láthatja nagy alkotását a szenvedő emberiség javára, és hogy boldogsága teljes legyen: a Gondviselés adott neki olyan édes boldog családi otthon, a milyent egy magasabb eszményekért lángoló szív magának óhajt.

A jövő zenéje... a fonográf. Egy többé soha nem kínálkozó alkalom azon rendkívüli kedvezményt nyújtja, hogy mindenki teljesen ingyen fonográfot kap,

Ezután is köszönjük Kenézy tanárnak azt a páratlan szíves előzékenységet, melylyel a klinikát a sajtó képviselőinek bemutatta, és a melylyel alkalmat adott arra, hogy a nagyközönségnek figyelmét erre a messze földön páratlanul álló humanitárius és tudományos intézményre felhívhattuk.

Szini Péter halála.

Gyászolunk a cigánysoron. Kidőlt Kőzülünk egy nagy tehetségű munkása a sajtónak, aki szíve és lelke gyönyörű virágait szerteszórta. Meghalt Szini Péter! Tűdőzésben pusztult el, a legnagyobb nyomorban.

Ez a sorsa a magyar írónak! Mig él és dolgozik, addig csak „pártolják“ az emberek és megveszik írásait, de ha a bomlasztó betegség kiüti kezéből a tollat és hónapokon keresztül toldozza-foldozza csenevész testét, akkor már elfelejtik azokat, akik „pártolták“.

Szomorú volt a sorsa Szini Péternek életében, tehát megváltás tája a halál. Hónapok óta gyötörte a sörvasztó baj, mely ágyhoz láncolta. És kétszerte nagyobb volt a szenvedése, mert amióta nem tudott dolgozni felesége és hat gyermeke a legnagyobb nyomorban sínlődött, és azt tétlenül kellett neki szemlélnie. Végre tegnap délután 3 órakor megváltotta őt szenvedéseitől a halál. Gyászoló családjá pedig ittmaradt a legnagyobb nyomorban, úgy hogy a könyörületesszivekhez kell fordulnunk az inségben levő család érdekében.

Szini Péter Bereg megye Kislónya községében 1860 november hó 24-én egy szegény és sors által élte utolsó pillanatáig üldözött református tanító családjában látta meg a napvilágot Szini Péter atyja Szini Zsigmond élénk eszű fiacskáját nagy szeretettel vezette be a hasznos tudni valóba, azonban Péter szemfájása miatt félbe hagyta a tanulást. Csak később folytathatta azt miközben mint ő maga írja: atyját sok csapás érte, elszegényedett, nyomorult egyházba jutott tanítól, hol alig volt annyi fizetése, miből nagyszámu családjával megélhessen. 1877 ben a sárospataki képzőbe ment, bár — ugymond — „semmi hajlamot nem éreztem a Krisztus keresztje hordozásához.“

Sikeresen elvégezvén a tanítóképzőt Gömör megye Jánosi községbe ment ki tanítónak, hol egy évet töltött s ezt tartotta élete legboldogabb évének. Innen azonban vágyott vissza oda, hol bölcsője ringott a szőke Tisza vidékére. Előbb surányi, majd hetői, később pörnoszi református tanító volt. A huszonhárom éves ifju Hetében 1883-ban nősült meg, egy köznemes család leányát Vince Zsófiát vevén feleségül, a kivel 23 évig élt boldogan, megosztván vele a jó feleség az élet minden örömet és bánatát.

A vallás és közokt. miniszter 1890 ben állami tanítónak nevezte ki Belegszász végardóba, a honnan azonban pár évi buzgó munkásság után nyugdíjba ment, mivel gyenge testszervezete nem bírta az iskola porát és levegőjét.

Pár évi keserves küzdelem után a Debreceni Ellenőrhöz jött ide belső munkatársnak s sok hányattatás után mint városi alkalmazott fejezte be küzdelmes életét.

Szini Pétert a múzsa csókolta homlok, ha az élet emészti gondja és sivar küzdele nem teszi őt le, talán egyikévé lesz a haza legkiválóbb íróinak, de neki a sors

csak szenvedést és sörvasztó életküzdelmet juttatott osztályrésztül.

Családjá tagjai mind mind irodalommal foglalkozó emberek voltak. A 60-as évek radikális Szinije a „Lámpás“ szerkesztője, a gendzei ref. pap szépen forgatták a tollat.

Kevés író ismerte oly közvetlenül a magyar népeletet, mint Szini Péter. Műveiben ennek a megfigyelésnek és ismeretnek nem egy megkapó jelével találkozunk.

Irodalmi kísérletekkel már gyermekkorában foglalkozott. Első munkája 1877 ben a „Képes Hetilap“-ban jelent meg. Ez évben már az Üstökös dolgozótársa lett. Azután évről évre mind inkább fokozódó munkásságáról tesznek bizonyosságot nemcsak elbeszélései, de hangulatos versei, ifjusági olvasmányai, népies regényei és temetési énekei, színműei.

Osszegyűjtött tiszaháti népmeséit — melyet egy írótól soha sem kapott vissza — egyenesen a nép ajkáról i. ta le és gyűjtötte össze.

Legkiválóbb művei azok, melyekben a magyar néphumort keresetlen egyszerű szavakkal olyan megható közvetlenséggel festi. A „Mátyás Diák“ „Uram Bátyám“ ban megjelent ily irányú népies krónikái és elbeszélései között nem egy gyöngyszemét találjuk nagy arányu munkásságának.

Mikor már Debrecenbe jött, akkor az ő írói működése hanyatlóban volt. A sors csapásai, az élet küzdelme, hat gyermekének nevelési nehéz gondjai az élénk fantáziának szárnyát szegték s lekötötték őt a hitvány röghöz.

Kegyeletes megemlékezésem e pár színelen virágszálat leteszem koporsójára jó Szini Péterem. Ismertem lelkednek, törekvésednek minden rugóját. Én vezetgettelek s irányítottam munkásságodat az elsődikben. Hozzáam volt nagy ragaszkodásod és vonzalmad hozott ide, ebbe a nagy magyar városba, ahol korán kiütötte a sors kezéből a tollat, hátrahagyván magad után az élet nagy nyomorúságában hat árvadat és hű feleségedet.

A magyar néptanító nyomorúságát magához szorítja a magyar író nagy nélkülözése.

Aludj csendesen! Tanító és író társaid talán csak nem hagyják el itt a neked és tiednek csaknem idegenben maradt nagy családot!

Aldás emléken!

K. L.

A főispán a királynál. Weszprémy Zoltán Debrecen város és Hajdúvármegye főispánja e hó 20-ára kihallgatást kapott a királytól. Ez alkalommal köszöni meg Weszprémy főispánná történt kinevezését.

A Hortobágy ügye. Szombaton a Hortobágy hasznosítása ügyében tartandó mai rendkívüli közgyűlés előkészítése céljából teljes tanácsülés volt, amelyen Weszprémy Zoltán főispán elnökölt. Király Gyula gazdasági tanácsos ismertetette az újabb beérkezett javaslatokat, amelyekkel szemben a tanács a régi tanácsi javaslat elfogadását ajánlja a mai közgyűlésnek, amely azonban minden valószínűség szerint a függetlenségi városatyák által beadott indítványt fogja elfogadni s az esetben a Hortobágy ügyét pontosabb előkészítés végett leveszik a napirendről.

Két számgyakornok kinevezése. A főispán a megüresedett két számgyakornoki állásra Veres Sándor negyedéves joghallgatót, aki már eddig napdiás volt a számvetőségénél és Budaházy Dezső állami adóhivatali gyakornokot nevezte ki. A hivatalos esküt mindketten le is tették a polgármester kezébe.

ha 15 db. kitűnő minőségű fonográf hengert vesz, melynek darabja csak 2 korona és a legnagyobb választékú ének, zene, tárogató darabokat tartalmazza.

Karácsonyi ajándék különlegességek: Tajtékpipák és szípkák. Fényképező gépek és felszerési cikkek raktára.

Schwartz-féle

dohányzó eszközök különlegességi üzlete Piac utca 28. sz. a. városházával szemben.

A debreceni kulturpalota. Talán mégis csak lesz belőle valami, mert nem bizottságok mozgatják az ügyet, hanem Wessprémy Zoltán főispán. Mint ismeretes, a kulturpalota építéséhez a kormány is hozzájárul nagyobb összeggel. A kulturpalota építése ügyében e hó 15-én tartanak értekezletet, a melyen a megvalósulás felé kívánják vinni ezt a szép eszmét.

A jog és pénzügyi bizottság pénteken és szombaton folytatta az új szervezeti szabályzat tárgyalását. A péntek esti ülésen jelen voltak: Vecsey Imre elnöklésével Kovács József polgármester, Bászler Károly tb. főjegyző, dr. Magoss György főügyész, Riekl Antal, beregi Nagy Sándor, Tüdös János, Roncsik Lajos főszámvéve, Király Gyula tanácsnok, dr. Vargha Károly előadó, Juhász Ignác, Zádor Lajos, Végh Gyula főkapitány, dr. Boldizsár Kálmán és dr. K. Tóth Mihály mezőrendőr kapitány. A bizottság folytatta a szervezeti szabályzat tárgyalását. A gyámpénztárra vonatkozó szabálynál a bizottság kimondotta, hogy a gyámpénztárt is a házipénztár kezeli és így a gyámpénztárnoki állást eltörlik. A városi tisztviselők ügyészségéről szóló szakasznál a főügyész kérelmére kimondták, hogy az irodai általános terhére a főügyész mellé közigazgatási gyakornokot (joggyakornok) adnak és napdíjas irnokot is alkalmaznak a város költségére. Ezután a rendőrség új szervezésére került a sor: Vecsey Imre elnök helyesnek találta, ha a bizottság általánosságban szólana a kérdéshez. A rendőrség új szervezésére néze több munkát jelent meg, amelyek alkalmasak arra, hogy a bizottság figyelemre méltassa. Nagy Sándor kéri, hogy olvassák fel dr. Könyves Tóth Mihály mezőrendőr-kapitány cikkét. Hosszas vitára adott alkalmat a rendőrség működési körének megállapítása és a főkapitány hatáskörének szabályozása. A rendőroktatásra vonatkozólag módosították a szakaszt, majd az iparügyosztály hatáskörének megállapítása következett. A szombati ülésen jelen voltak:

Vecsey Imre elnök, dr. Magoss György főügyész, dr. Baóó Dezső, beregi Nagy Sándor, Juhász Ignác, dr. Boldizsár Kálmán, Varga Károly előadó, Végh Gyula. A rendőrfőkapitányság hatásköréről szóló fejezetnél felmerült az a nézet, hogy pontosan írják körül első sorban azt, mi tartozik a főkapitánynak személyes hatásköre alá és melyek azok az ügyosztályok, melyeknek közvetlenül az ő hatásköre alatt működni kell. Boldizsár Kálmán dr. három iktatókönyv vezetését tartja szükségesnek. Baóó Dezső dr. szerint az elnöki és ipari és közoktatási ügyosztályok ügyköre össze van zavarva, nem lehet tudni, mi hova tartozik. Vecsey Imre, Végh Gyula, dr. Magoss György felszólalásai után dr. Baóó Dezső ajánlja, hogy a rendőrfőkapitányság a) b), c) ügyosztályokra osztható. Ezen indítvány fellett nagyobb vita indult meg, amelyben részt vettek: Magoss György, Boldizsár Kálmán és Juhász Ignác. Magoss György javasolja, hogy a főkapitány személyével kapcsolatos ügyek az elnöki osztályba oszthatóknak be. Végh Gyula kijelenti, hogy nem bántja az ilyen intézkedést. A bizottság erre hozzáfogott a módosításhoz és a 85. szakaszban felsorolt ügyeket szét akarta választani. Újabb vita indult meg a kérdés felett. Majd Végh Gyula kijelentette, hogy lehetetlenség megállapítani egész helyesen, hogy tulajdonképpen miféle ügyek tartoznak a főkapitány személyéhez és mi az egyes ügyosztályokhoz. Boldizsár Kálmán a mellett foglal állást, hogy fel kell sorolni az egyes ügyeket. Juhász Ignác szerint ez képtelenség és nem érdemes megbolygatni ezért az egész szervezeti szabályzatot. Végül is a főkapitányság így osztható be: a) főnöki ügyosztály, b) iparügyosztály, c) közigazgatási ügyosztály. Ezen alosztályokba osztattak be az ide tartozó ügyek, a második része a rendőrségnek a bűnügyi osztály. A bizottság ezután az ügyosztályok részletkérdéseit vitatta meg.

Kossuth betegsége. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter állapotában változás nem állott be. A miniszter bár fájdalma nem csillapodott, már nyugodtabb. — Orvosa, Müller Kálmán dr. egyetemi tanár gyakran meglátogatja és a legnagyobb nyugalomra inti. Állapota iránt egyre igen sokan érdeklődnek úgy a fővárosból, mint a vidékről, köztük Aehrenthal Lexa Alajos báró külügyminiszter, Schönhaich báró hadügyminiszter, Fontenay báró, francia főkonzul, Errett János főispán, Láncoz László és Chorin Ferenc főrendiházi tagok, Esterházy Pál gróf, Barta Odón, Földes Béla, Hentaller Lajos, Hoitsy Pál, Szatmáry Mór, és Mammersberg László képviselők, Délután Apponyi Albert gróf, Ludvig Gyula és Ábrányi Kornél meglátogatták a beteget.

Városatyá választások. A város törvényhatósági bizottságában megüresedett három bizottsági tagági helyét még e hónapban fogják betölteni. Időközi választás lesz a Péterfia és a Varga utcai kerületben. A városi képviselőválasztás december 22-én lesz. A Péterfia utcai kerületben a mely egy képviselőt választ, a szavazatokat az egyháztanács helyiségében fogják leadni, a Varga utcai kerületben pedig, amely 2 képviselőt választ, a katolikus leányiskolában szavaznak. A képviselők mandátuma 2 esztendőre fog szólni.

Adófelszámolási bizottság ülés. A harmadosztályú keresetadóval megterhelt polgárok közül számosan fellebbezést adtak be a városhoz a megállapított nagy adóösszeg miatt. A fellebbezéseket az adófelszámolási bizottság most bírálja el.

Bezárták az iskolákat. Dr. Tüdös Kálmán t. főorvos szomorú jelentést terjesztett be a városhoz. Jelentésében a kanyarónak mérhetetlenül való elterjedéséről szól. A veszedelmes betegség az idén ijesztő módon terjedt el, s az apróságok köréből szedi áldozatait. A t. főorvos azt az indítványt terjesztette Kovács József polgármester elé, hogy az összes elemi iskolákat és ovodákat zárják be. A polgármester ez irányban megtette az intézkedéseket s három hétig az összes debreceni elemi iskolákban és ovodákban három hélig nem lesz tanítás.

Olasó bor Sestakerti Máyer Jenőnél.

Képviselők a harmadik egyetemen. A délvidéki képviselők értekezletét tartották, amelyen elhatározták, hogy a közoktatási tárca költségvetésénél felszólalnak az iránt, hogy a harmadik egyetemet Temesvárnak adják. Üdvös dolog volna, ha Debrecen társadalmi vezetői megkérnék a debreceni, a megyei és a környékbeli orsz. képviselőket, hogy vessék latba befolyásukat a debreceni egyetem érdekében.

Esküvő. Mai nappal a debreceni szép asszonyok sorába lép Hegedüs Margit, a helybeli királyi törvényszék kiváló bírójának, Hegedüs István s neje Bruckner Rozánának leánya, a ki győri Farkas Béla honvéd főhadnagygal ma délből kötött házasságot a polgári szabályok szerint. Tanuként szerepeltek Teutschländer Agost cs. és kir. hadbiztos és dr. Bruckner Ernő főorvos. Az egyházi egybekelés d. u. 6 órakor lesz a szülei háznál, a hol lakoma fejezi be két szerelmes szív örvendetes diadalát.

Orvosválasztás Hajduböszörményben. Tegnap volt Hajduböszörményben az orvosválasztó közgyűlés, amelyen Kovács Gyula alispán elnökölt. Az első szavazásnál abszolút többséget egyik jelölt sem kapott. A második szavazásnál úgy Kozma János dr. mint Bakóczy János dr. egyenlő szavazatot kaptak s így sorsuzással döntöttek. A sorsuzás eredményeként dr. Kozma János hadházi községi orvos lett a böszörményi városi orvos.

Elhunyt tanár. A debreceni ref. gimnázium tanári karának volt érdemtagja Kovács János, aki tízéve vonult a jól megérdemelt nyugalomba, miután egész nemzedéket tanított a természettudományokra. A múlt hónap elején ünnepelték 90-ik születés napja alkalmából és küldöttség kereste fel biharmegyei Szalacson, ahol már nyugalomba vonulása óta állandóan tartózkodott. Az öreg ur, aki szelleme frissességét épségben megőrizte, csak az utóbbi napokban gyengékedett. Szombaton reggel esendően elaludt örökre. Hétfőn fogják temetni Szalacson. Koporsójára koszorút helyeznek volt tanártársai és egykori tanítványai is. A temetésen amely ma megy végbe Szalacson, a főiskolai tanári kar küldöttséggel képviselteti magát.

Sóhiány. Néhány nap óta sóhiány van Debrecenben a felső volt, hogy pár nap múlva már éppen senki sem tudja szükségletét fedezni. De így van a megyében is s Bözörményből küldöttség jár: Wessprémy Zoltán főispánnal, hogy közbenjárásával segítsen a helyzeten. Wessprémy Zoltán főispán azonnal felkereste Uhlarik Géza máv. üzletvezetőt, hogy a debreceni s megyei sóhiányon segítendő, intézkedést kérjen tőle. — Uhlarik Géza, üzletvezető a legelső voltattal már hat üres vagonot küldött Szatmárra sórakomány céljaira. Ma már a hat vagon sórakomány meg is érkezett Debrecenbe és segítve lesz a város és a megye sószükségletén.

Számonkérés. Hajduböszörmény számonkérésére szombaton Wessprémy Zoltán főispán elnökölte alatt tartott ülést, a melyen az egyes hivatalok terjesztették be tevékenységi kimutatásukat.

Hideg felvágottak készítését felvállalja Máyer Jenő csemege üzlete.

Elhunyt honvéd. A szabadságharc egyik derék hajnoka ismét kidült a vén harcászok sorából. Jerevniczky Károly 48-as honvéd, aki 18 éves korában sok harcot vívott keresztül, 76 éves korában elhunyt.

Helyreigazítás. A tanítók országos bizottságának gyűléséről írt „Beszámoló” című cikkemben a darabont szolgáló természetesen megemlékeztem s Booskai János kisvárdai tanító neve helyett egyszerű tévedésből Minke Béla fővárosi tanító nevét használtam, mert a körülöttem állók az ő nevét hangoztatták. Mint azonban utólag megbizonyosodtam felőle, Minke Béla sohasem volt darabont, sőt a függetlenségi eszmék törhetetlen harcossza, a felezőaló pedig Booskai nevű gyászmagyar volt: éppen azért e sajnálatos, Minke Bélára nézve sértő tévedést a fentiekben kötelességemnek tartottam közönségünk előtt is készséggel helyreigazítani s ezáltal részére a legtöbbször elégtelt megadni. Debrecen 1906. december 10. Kerékgyártó József.

Kedélyes tolvaj. Schuber Henrik Teleki-utcaán levő fodrászüzletében ma reggel holttrézen találták Soltész István borbélyegédet. Schuber feljelentése szerint Soltész feltörte az üzlet ajtaját, négy borotvát zsebre tett, mivel azonban holttrézen volt, lefeküdt az üzletben és elaludt. Soltész ellen folyik az eljárás.

Tudomásul. A VIII. állategészségügyi körzetben a sertésvész megszüntével a zárlatot feloldották s úgy a szokásos heti sertésvásárok ismét a rendes sertésvásárréren tartatnak.

Pénz szivar és cigaretta tárcák női kézi táskák és bőrdöngők Men'ze áruházában, Kossuth-utca 4. szám alatt a legolcsóbbak. 625-x-5.

Alföldy Károly és fia tánciskolájában a második tanfolyam december hó 10-én kezdődik. Beiratások elfogadhatnak bármely időben Péterfia-utca 2. szám. Telefon szám 510. 636-4-2.

Hajdu József

DEBRECEN, PIAC-UTCA 50. SZÁM alatt a Szent Anna-utca sarkán

megnyitotta.

uri és női divatáruházát

Kéri a nagy közönség b. pártfogását.

x Schaf tánciskolája folyó hó 18-ikán nyílik meg. Külön boston órák.

x Gyors privat kölcsön. 100.000 korona áll rendelkezésemre melyet igénybe vehetnek; Katonatisztek, állami, megyei és városi hivatalnokok s más hitelképes egyének. Budapesti és Bécsi bank képviselői amortizációs kölcsönökre. Utólagos díjazás. Meghívásra személyesen jelentkeztem. Fenyő L. S. Simonfi u. 19.

x Szép jó és olcsó ez a jelszó Mentze

Henrik áruházában Kossuth u. 4. 608 x 5

x Eztet sarkantyuk! gyönyörű szép kivitelben, mesés olcsóárban kaphatók Szóke Dániel arany és ezüst művesnél. Alándon 12 pár készletben. Üzleti helyiség Csapó utca 30. Deák ház. 627-10-6.

Hajdumegye a múlt hónapban.

— december 10.

Hajdumegye törvényhatósági bizottságának közigazgatási bizottsága ma délelőtt tartotta meg havi rendes ülését, amelyen Wessprémy Zoltán főispán elnöklelte miatt jelen voltak: Kovács Gyula alispán, Péncs Sándor árvaszéki elnök, dr. Czegléd Mihály t. ügyész, Rásó Gyula ny. alispán, dr. Losonczy Almos t. főorvos, Csánky Viktor tanfelügyelő, Pákozdy Sándor főjegyző, Fauszt Elek pénzügyigazgató, Latinovics Mihály főmérnök, Kis Ferenc, Kömesling János és Major Gyula.

Kovács Gyula alispán jelenti, hogy a megye közbiztonsági viszonyai jók, csak Hajdubáron gyöngé. Itt ugyanis egymást érik a betörések és rablások úgy, hogy a község előjárósága az ottani csendőrs megerősítését kérte.

Fauszt Elek pénzügyigazgató jelentése szerint állami egyenes adóban befizették a múlt hónapban 501721 koronát, az összes adók és illetékek fejében 57760 koronát, ami a tavalyi ex lexes novemberben befolyt adóknál 593769 koronával több. A pénzügyigazgató fizetési hatáskörében saját hatáskörében 31 esetben adott, 61 esetben pedig a miniszter.

Felolvasák a kir. ügyész jelentését, mely szerint a megye területén levő fogház-épületek jó karban vannak és teljesen megfelelnek a kívánalmaknak.

Dr. Losonczy Almos tiszti főorvos olvasta fel ezután Hajdumegye közegészségéről szóló jelentést. A közegészségi viszonyok általában kedvezők. A magasszámú születésekkel szemben a halálozási szám kicsiny s így a természetes szaporulat kielégítő. Született 511 gyermek, köztük 14 halvaszületés, meghaltak 306 an, a szaporodás novemberben 191.

A heveny fertőző betegségek csak szórványosan jelentkeztek, csupán a kanyaró öltött járvány jellegűt és pedig Hajduböszörményben, Hajdunánáson, Hajdudorogon, Földesen és Vámospércsen, ahol 868 betegség közül 12 halálos kimenetelt volt. Hasi-hagymázban 47-en, vörhenyben 50-en, bárányhimlőben 33-an betegedtek meg. Heveny-fertőző beteg összesen 1014 volt a múlt hónapban és a betegek közül két százaléknál kevesebb halt meg.

Csánky Viktor kir. tanfelügyelő jelentése következett azután a megyei iskolák állapotáról. A tanfelügyelő jelentéséből kiemeljük a téglási elemi iskola botrányos állapotáról. Az ottani alacsony, kicsi iskolának két terme van egy egy tanítóval. Az egyik teremben száznál több gyermek van, a másikban pedig 92. Ezen kívül 120 gyermek az utcán csavarog. Az iskola mindkét termében egészségtelen a levegő úgy, hogy nemcsak a tanulók, de a 2 tanító egészségét is megámulta. Az egyház nem képes a bajon segíteni, a község sem s így a miniszter fog államköltségen új iskolát építeni és két új tanítói állást szervezni. Ebben az irányban most folynak a tárgyalások.

Latinovics Mihály államépítészeti főmérnök jelentése következett azután a megyei utak állapotáról, az új utakról és az építkezésekről.

Valsmennyi referans jelentését tudomásul vették, majd árváügyi felelőseket intéztek el. Az ülés fél egy óraker ért véget.

TAVIRATOK.

A képviselőház ülése.

Budapest, december 10. Kévéssel tíz óra után nyitotta meg Justh Gyula elnök a képviselőház ülését, amelyen a kormány részéről Wekerle és Darányi vannak jelen.

Az elnöki bejelentések után Nagy György, a gazdasági bizottság elnöke referál, majd Toroczkay Miklós gróf foglalja el az elnöki széket, mint a földmívelésügyi költségvetés elnöke.

Lázár Pál személyes megtámadtatás címén beszél s azt mondja, hogy őt Darányi miniszter részéről méltatlan támadás érte, amikor azt mondta róla Darányi, hogy tájékozatlanul beszél. Ezt ő mondja Darányira, mert a miniszternek tudnia kellett volna, hogy szóló a kormány megbízásából a külföldön is járt. Jobban informáltassa magát máskor a miniszter, akinek tudomására hozza, hogy háromszor is járt Mezőhegyesen.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter röviden válaszol s csodálja, hogy Lázár dacára annak, hogy látta a mezőhegyesi mintagazdaságot, mégis annak parcellázásáról beszél. Ő a Lázár Pál komoly észrevételeit a költségvetésben honorálta.

Irsay József a Ház tetézése között beszélt. Az óhajta, hogy a kincstári fürdőke igazgatók ne csak a közös hadseregbeli tisztet nevezze ki, hanem a kvóta arányában a honvédség köréből is. A telepítési törvényről és a birtokvédelemről szóló terveit helyesli a miniszternek és a költségvetést el is fogadja, csak azt kívánja hangsúlyozni, hogy a munkásvédelmet a kormány ne erőszakos törvényekkel, hanem emberszeretettel intézze. (Hosszatartó taps és éljenzés.)

Lehpe Hugó a múlt heti felszólalásokkal foglalkozik és azokat helyteleníti; ellenzi a köteles társulást és a mezőgazdasági kamarák felállítását, mert a szociálisták keze oda is elérhet. Darányi birtokpolitikáját helyesli.

Elnök öt percre az ülést felfüggeszti. Szünet után

Papp Elek beszél a költségvetés mellett. Szakszerű beszédéért lelkesen megéljenezik az öreg képviselőt, akinek számosan gratulálnak.

Fenyvesi Soma beszél a nemzetiségi pénztételek visszaéléseiről, majd a 48 előtti birtokállapotok visszaállítását kéri.

Elnök: Figyelmeztetem a képviselő urat, hogyha erről beszél, megvonom tőle a szót.

Közbekialtások: Had beszéljen! Ne engedje szólni.

Darányi, majd Wekerle kéri az elnököt, ne tartsa, hogy Fenyvesi erről beszéljen.

Elnök szavazásra bocsátja a dolgot és 49 szóval 39 ellen figyelmezteti a szónokot, hogy a Ház határozata szerint arról nem beszélhet. Az ülést felfüggeszti.

Szünet alatt a folyókon izgatottan tárgyalják az esetet. Szünet után Fenyvesi kijelenti, hogy szorossan a tárgyhoz fog beszélni.

Az ülés még tart.

Kossuth állapota.

Budapest, december 10. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter ma már sokkal jobban van. Ma délben titkárával referáltatott magának és valószínű, hogy e hét végén már hivatalában is megjelenhetik.

A delegációkból.

Budapest, december 10. A delegáció külügyi albizottsága ma délután ülést tart.

Rogény-Csarnok.

Zarándoklás Rákóczi sirjához.

Írta: Leitner Mihály. 2

1903. szeptember 17-ik napján a MÁV. menetjegy irodájának egy kis füzetkéje jutott kezemhez. Ebből tudtam meg, hogy néhány előkelő hazánkfa zarándoklatot rendez dícső emlékü Rákóczy Ferenc sirjához. Azonnal vágy fogott el, hogy e zarándok csoporthoz csatlakozzam. Alighogy ez eszem bennem felvetődött, a rontás szelleme, Lucifer ur nyomban előállott aggályaimal.

— Nem neked való — szól — az ilyen vállalkozás. Csak irigységet és rossz vért szülhet, mert sokan mondják majd: milyen sok pénze van, hogy így költsékezik és így adja az urat stb. stb.

— Hadd mondják, gondoltam magamban és ha az ilyen elvezeteket tőlem irigylük, ám utánozzanak. Ez csak javára válhatik a hazának.

— Hát azt nem tudod — folytatta Lucifer ur ellenkezését, — hogy te oly vallásfelekezet tagja vagy, a melynek áldozatkészsége hancegés, hazafiassága pedig tolatkodás számba megy?

— Kedves barátom — szólék — ez előttem nem titok. Hiszen csak a minap kellett hullanom egy előkelő román nemzetiségű vármegyei tisztviselőtől azt a kijelentést, hogy: „aki román, vagy zsidó, az tehet, a mit akar, mégis csak b... román és b... zsidó a neve.” — Minthogy azonban én ez idő szerint sem gomblyukfájdalomban, sem képviselői viselkedésben nem szenvedek és a haza nagyjai iránt érzett igazi kegyelet tanúsításából magamat kizárni nem engedem, mindegy további párbeszéd megszakításával nyomban postára adtam a zarándoklatban való részvétel díját.

(Folytatjuk.)

Hirdetmény.

A Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bank

1906. december hó 9-én tartott rendkívüli közgyűlésének meghagyásából közhírú tesszük miszerint:

Az 1906. április 18-án tartott rendes közgyűlés által visszatartani rendelt 800 db. együtt 200000 K. névértékű részvény kibocsátása iránt az 1906. december 9-én tartott rendkívüli közgyűlés következőleg határozott és pedig:

1.) A régi részvény tulajdonosait 5 régi részvény után 1 új részvényre az elővételi-jog megilleti. Egyes részvényekre is kiadatnak **részelővételi jog-igazolványok**, melyekből 5 db. egy új részvényre jogosít.

2.) Minden új részvényért fizetendő 215 K. ebből 250 K. az alapítóké, 45 K. a rendes tartalék javára és 20 K. a kamat és összes költségek fedezésére fordítatik.

3.) Az új részvények a régi részvényekkel egyenlően részesednek már az 1906. évi üzletév eredményében is.

4.) Az elővételi-jog gyakorlására f. december hó 11.-től bezárólag f. december hó 18. napjáig terjedő határidő tűzött ki, mely időn belül a régi részvények — a joggyakorlásnak rávezetése céljából — intézetünk pénztáránál bemutatandók, egyidejűleg pedig minden új részvényért 215.— K. egy összegben kifizetendő, aminek ellenében az új részvények azonnal ki is szolgáltatottak.

A részelővételi jogigazolványokért dbonként 63 K. fizetendő. Ezen részelővételi-jogigazolványok f. december hó 19-20 és 21 napján egyesítendőek és a részelővételi-jogigazolvány ellenében egy új részvény kiadatik.

Ezen pontban rendelt taráridő elmulasztása az elővételi-jog elvesztését vonja maga után.

1906. december 10.

Tisztelettel
Az igazgatóság.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Díja 10 szög 30 fillér, minden további szög 3 fillér vastagabb betűkkel nyomtatott szög 6 fillér.

Levélbeli tudakozásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges bélyeg beküldetik. Apró hirdetések előre fizetendők.

Vidéken

Debrecenhez közel fekvő mező városban, egy jó magalmu hentes és mészáros üzlet; teljes felszereléssel bérbe kiadó esetleg kevés pénzzel szakember társul keresetlik. Vasúti állomás Nagy kiterjedésű üzleti összeköttetés és nagy bevétel. Bővebb felvilágosítással a kiadóhivatal szolgál.

Gyors privat kölcsön

100.000 korona áll rendelkezésre melyet igénybe vehetnek; Katonatisztek, állami, megyei és városi hivatalnokok a más hitelképes egyének. Budapesti és Bécsi bank képviselőt amortizációs kölcsönökre. Utólagos díjazás. Meghívásra személyesen jelentkeztem. Fejlesztő L. S. Simonfi u. 19.

Mindenféle

nyomatási nyekkhoz és hirdetésekhez szükséges klisohéket készít Hajnal Gyula Debrecen Piac u. 9. sz. Telefon szám 412.

Népdalokat

zongorán, cigányos modorban jutányos árért tanít intelligens urleány. Cím a kiadóhivatalban.

Egy használt

de jókarban levő uri gyermekocsi jutányos áron megvételre kerestetik. Ajánlatokat kérek e lap kiadóhivatalába.

Eladó ház

Csapó utca 34 földel vagy anélkül. 637-xi.

Csakvs valódi „Vörge”

egészségi papirból készült nicotin mentes cigaretták hüvelyeket használjunk, egydül főnaktár a Harmatly Pál könyvkereskedésében van Fűvészkeret u. 14. 100 db. „Tiszti” hüvely 10. „Rákóczy” 12. „Ambro” 12. „King” 8. „Progress” 10. „Riz Abadi” 14. „Jogot” hüvely 12. Anti nicotin fadóbozba 18. 250 drb. Anti nicotin fa dobozba 10. től 6 krajcár: 622-15-1.

Egy fiatal

to rekvt kereskedő segéd ki rőtös rövidtáru és divattáru szakmákat érti, szolidit fizetéssel alkalmazási keres. Cím a kiadó hivatalban.

Könyv szekrényt

keresek megvételre. Cím a kiadó hivatalban.

Ajánlott

tevelekhez szükséges postakönyv feláron kapható a kiadó hivatalban.

Mielőtt karácsonyi

ujévi s bármely alkalmi ajándékot vásárolna bárk is el ne mulassza megte kinteni a Harmatly Pál könyvkereskedését Fűvészkeret-u. 14. hol még soha nem létezett leszállított árak mellett, óriási könyvvásár van. — Karácsonyi, ujévi s minden alkalomra, új állapotban lévő ajándék könyvek, isoltárak, imakönyvek, gyermek mese, képes és ifjusági könyvek, emlékek, levelezőlap és bélyeg albumok, fényes díszkötésbe soha nem létezett árleszállítással szerezhetők be. Könyvjegyzék ingyen. 624-15-1

Tisztelt háziasszony!

Ne hagyja magát új cikória-csomagok feldicsérlése által megtéveszteni, hanem legyen inkább meggyőződve arról, hogy a már sok év óta az Ön háztartásában is kipróbált

valódi : Franck: kávé-pótlék

a legjobb és továbbra is az fog maradni. —

Ügyeljen azonban, sürgősen kérjük, — fontosan ezen

védjegyeinkre

aláírásunkra:

603-10-2.

Kereskedők és Iparosok Hitelszövetkezete

Csapó utca I szám. Piac utca 14. (sarok) Hajdu ház.

1907. január hó 1-ével kezdi meg működését. Minden évtársulat 5 évre alakul.

Egy törzsbetét 50 fill. mely hetenként avagy havonként fizetendő

Vidéki tagok befizetéseiket bérmentve postai betizetési lapok útján teljesíthetik.

Az eddigi tagok száma 430 kik 3170 törzsbetétet jegyeztek, a mi évi 82,420 korona vagyis 412,100 korona befizetésnek felel meg, egy évtársulat tartamára.

Minden törzsbetét (50 fillér, — 25 kr.) után 100 korona kölcsön vehető fel, mely 50 fillérben befoglaltatik a kamat is, tehát külön kamat nem fizetendő.

Betétkönyvek a mai naptól kezdve 9-11-ig délután pedig 3-5-ig intézetünk helyiségében a jelentkezők részére kiadatnak. 610-15-6.

Dr. Szöllős Dezső,

Kozma László.

Thieszen Arthur.

jogtanácsos.

elnök.

ügyv. igazgató.

Globin a legjobb és legfinomabb Czipó tisztítószer

Egyedüli-gyáros: Fritz Schulz jun. részv. társ. Lipcse és Eger.

Az ideai karácsonyi vásáruk

SZENZÁCIÓS!

Bosznay J. és Társa

divat- és szőnyegáruháza
Debrecen, Kossuth-utca 5. szám.

Karácsonyi vásár.

A legújabb modern arany és ezüst brilláns ékszerek

alkalmi tárgyak.

Férfi női finom zsebórák legolcsóbban beszerezhetők a már 21 év óta fennálló és megbízható

Kostya János

ékszer üzletében, Debrecen, Széchenyi-utca 1. sz. a ref. kistemplom mellett.

Javításokat, megrendeléseket a legolcsóbb árért pontosan készítem

Lelkiismeretes kiszolgálás.

Kérem a n. é. közönség b. pártfogását. — Tisztelettel

634-10-2.

Kostya János.